

UCHWAŁA

Dnia 24 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

Protokolant inspektor sądowy Anna Tarasiuk

po rozpoznaniu, na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 24 lutego 2023 r., z udziałem A.M. – sędziego Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku i Franciszka Michery – prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej, wniosku Prokuratury Krajowej sygn. [...] z dnia 24 lutego 2023 r. o podjęcie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej **A. M.** - sędziego Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku za to, że w dniu 23 lutego 2023 r. w Ł. na ulicy [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym nie mniej niż 1,50 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, prowadziła w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki R. o nr rej. [...], to jest czynu zakwalifikowanego z art. 178a § 1 k.k.;

na podstawie art. 80 § 2c i § 2da oraz art. 129 § 3a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 217 ze zm.) - dalej powoływana jako u.s.p.

uchwalił:

I. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej– A. M. - sędziego Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku, za to, że w dniu 23 lutego 2023 r. w Ł., na ulicy [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym nie mniej niż 1,50 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, prowadziła w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki R. o nr rej. [...], to jest czynu wyczerpującego znamiona występku z art. 178a § 1 k.k.;

II. obniżyć A. M. sędziemu Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku na czas trwania postępowania dyscyplinarnego wysokość uposażenia sędziego w stanie spoczynku o 25%;

III. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator z Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej wnioskiem z dnia 24 lutego 2023 r., sygn. akt [...], który wpłynął do Sadu Najwyższego w dniu 24 lutego 2023 r. o godz. 15.00, w trybie art. 80 § 2da u.s.p., zwrócił się o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, wobec ujętej o godzinie 14:50 w dniu 23 lutego 2023 r na gorącym uczynku przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. A. M. - sędziego Sądu Rejonowego w Ł.w stanie spoczynku.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że A. M. - sędzia w stanie spoczynku, w dniu 23 lutego 2023 r., kierowała pojazdem marki R. o nr rej [...] po drodze publicznej znajdując się w stanie nietrzeźwości. Została ujęta na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. oraz nadal jest zatrzymana, co uzasadnia zastosowanie trybu z art. 80 § 2da u.s.p.

Na posiedzeniu dniu 24 lutego 2023 r. zatrzymana A.M. – sędzia Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku, przyznała, że w dniu 23 lutego 2023 r. w Ł., na ulicy [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości prowadziła samochód marki R. Po zapoznaniu się z pisemnym uzasadnieniem wniosku o zezwolenie na pociągnięcie jej do odpowiedzialności karnej, nie kwestionowała zawartych w nim ustaleń.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Na wstępie należy przypomnieć, że ujęty w art. 181 Konstytucji RP zakaz pociągania do odpowiedzialności karnej sędziego bez zgody sądu określonego w ustawie składa się na tzw. immunitet formalny (procesowy) sędziego. Nie powoduje on wyłączenia odpowiedzialności, czy też karalności za popełniony czyn, a jedynie wprowadza zakaz pociągania osoby posiadającej taki immunitet do odpowiedzialności karnej przed sądem, chyba że oskarżyciel uzyska na to zgodę uprawnionego organu. immunitet ten nie ma być postrzegany jako swoistego

rodzaju prawo osobiste przysługujące osobie sprawującej urząd sędziowski. Nie może też stanowić środka zapewnienia bezkarności jego posiadaczom. W świetle konstytucyjnych zasad państwa prawnego i zasady równości wobec prawa immunitet sędziego stanowi wyjątek od powszechnych zasad odpowiedzialności karnej. Nie może zatem podlegać interpretacji rozszerzającej, a sposób wykładni i stosowania przepisów o tym immunitecie musi być podporządkowany realizacji zarysowanych wyżej jego funkcji (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1998 r., I KZP 36/97, OSNKW 1998, z. 3–4, poz. 12). **Swoim zakresem podmiotowym immunitet sędziego obejmuje sędziów, tzn. wszystkie osoby powołane, w trybie art. 179 Konstytucji RP do piastowania urzędu sędziego i nadal zachowujące status sędziowski, w tym sędziów w stanie spoczynku** (por. W. Kozielowicz, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów. Komentarz, Warszawa 2005, s. 55, T. Ereciński, J. Gudowski, J. Iwulski, Prawo o ustroju sądów powszechnych. Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa. Komentarz, Warszawa 2010, s. 291, uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 11 września 2006 r., SNO 40/06, OSNSD 2006, poz. 14).

Z treści art. 181 Konstytucji RP jasno wynika, że immunitet ten ma charakter względny, bo może zostać uchylony, co pozwoli na pociągnięcie sędziego (sędziego w stanie spoczynku) do odpowiedzialności karnej. Powołany przepis Konstytucji RP określa w tym zakresie następujące wymogi:

- 1) uchylenie immunitetu sędziego musi mieć zawsze charakter uprzedni, co oznacza, iż do daty uprawomocnienia się decyzji o jego uchyleniu możliwe jest tylko prowadzenie postępowania karnego „w sprawie”, a nie „przeciw osobie”,
- 2) uchylenie immunitetu sędziego może być dokonane tylko przez „sąd” (tzn. tylko przez jeden z sądów wskazanych w art. 175 Konstytucji RP), z zastosowaniem procedury zapewniającej sędziemu niezbędne gwarancje rzetelnego postępowania,
- 3) uchylenie immunitetu sędziego może być dokonane tylko przez sąd „określony w ustawie”, co oznacza, iż musi istnieć generalna regulacja ustawowa

wskazująca właściwość sądu do podejmowania rozstrzygnięć w przedmiocie jego uchylecia.

Zgodnie z art. 80 § 2c u.s.p., uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wydaje się, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. Sformułowanie **„dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa”** jest tożsame z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. Na gruncie zaś wykładni tego przepisu k.p.k. wskazuje się, że wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga istnienia bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która wystarcza do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w rozumieniu art. 303 k.p.k. Poza uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa musi istnieć także dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego podkreśla się, że sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” jest nieostre (niedookreślone), zatem ocena, czy spełniona została opisana nim przesłanka, zawsze zależy od konkretnych okoliczności sprawy (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., SNO 40/04, OSNSD 2004, Nr 2, poz. 33). Wskazuje się też, iż owo podejrzenie popełnienia przestępstwa musi być w pełni uzasadnione, nie nasuwające żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa (por. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2007 r., SNO 21/07, OSNSD 2007, poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., SNO 95/08, OSNSD 2009, poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., SNO 32/11). Obowiązkiem sądu dyscyplinarnego, w ramach postępowania wywołanego wnioskiem oskarżyciela o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego, jest zbadanie (weryfikacja) przedstawionych przez oskarżyciela dowodów, w celu stwierdzenia, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez sędziego. Kontrola ta ma charakter merytoryczny, chociaż nie sprowadza się do tak wysokiego poziomu przekonania sądu o popełnieniu czynu i winie sprawcy, jak w przypadku orzekania w postępowaniu karnym.

Oczywistym jest, że sąd dyscyplinarny w postępowaniu o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej ma obowiązek oceny dowodów na zasadach określonych w k.p.k., a więc przede wszystkim zgodnie z regułami określonymi w art. 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., czyli swobodnie, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Uzasadnienie rozstrzygnięcia powinno zaś zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Sąd dyscyplinarny powinien więc w pierwszym rzędzie ocenić dowody, a dopiero następnie dokonać analizy prawnej czy spełniona jest przesłanka uchylenia immunitetu, czyli czy wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez sędziego przestępstwa (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 23 lutego 2006 r., SNO 3/06, OSNSD 2006, poz. 25).

Zgromadzone w sprawie dowody, to jest: zeznania K. D. (protokół przesłuchania świadka k. 13-14v) oraz M. W. (protokół przesłuchania świadka k. 17-18v), a także funkcjonariuszy Policji W. L. (protokół przesłuchania świadka k. 23-23v) i P. R. (protokół przesłuchania świadka k. 20-20v),. protokoły badania stanu trzeźwości analizatorem wydechu (k. 2-2v; k. 3-3v; k. 37-37v), protokół zatrzymania osoby (k. 6-7, k. 8-9), sprawozdania z badania materiału biologicznego na zawartość etanolu (k. 39), notatka urzędowa (k. 1-1v), jak i oświadczenie A.M. – sędziego Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku, złożone na posiedzeniu w dniu 24 lutego 2023 r. pozwalają na przyjęcie, że istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że sędzia w stanie spoczynku A. M. kierowała pojazdem marki R. po drodze publicznej znajdując się w stanie nietrzeźwości. Z dowodów tych bowiem wynika, że w dniu 23 lutego 2023 r. około godziny 15:00 A. M. kierowała pojazdem marki R. o numerze rejestracyjnym [...], który zatrzymała na parkingu pod sklepem, przy ul. [...] w Ł.. Oprócz kierującej w pojeździe nie było innych osób. Na sposób parkowania pojazdu marki R. o numerze rejestracyjnym [...] uwagę zwróciła ekspedientka sklepu spożywczego M. W. oraz siedzący w samochodzie obok pod sklepem K. D. i A. P.. Wszyscy oni zauważyli, że w momencie parkowania pojazd ten zetknął się z witryną znajdującego się obok sklepu salonu urody. Gdy A. M. weszła do sklepu to ekspedientka M. W. stwierdziła, iż jest ona tą kobietą, którą

zaobserwowała, jak podjeżdża pod sklep, oraz że jest ona „po spożyciu alkoholu”, gdyż weszła do sklepu „chwijnym krokiem”. A. M. chciała zakupić 0,5 litra spirytusu. M. W. odmówiła jej sprzedaży tego alkoholu. W tym czasie, w sklepie byli również K. D. i A. P., którzy stwierdzili, że A. M. jest osobą kierującą pojazdem, który uderzył w witrynę sklepową. Po odmowie sprzedaży alkoholu, A.M. opuściła sklep a następnie podeszła do swojego auta i wsiadła do środka. K. D. stwierdził, iż kobieta wsiadła do tego samego pojazdu, który wcześniej uderzył w witrynę sklepową. Wówczas K. D. i A. P. podeszli do auta A. M., w celu uniemożliwienia jej odjechania. W tym czasie podjęła ona próbę uruchomienia pojazdu. Do wnętrza pojazdu zajrzał K. D., który poczuł silną woń alkoholu. A.M. chciała odejść od pojazdu, jednakże mężczyźni uniemożliwili jej to. Kierująca wyjęła kartę umożliwiającą zapłon samochodu i na chwilę odeszła od auta, aby po około 30 sekundach, ponownie podejść do auta z zamiarem odjechania. K. D. widząc zachowanie A. M. i nie znając jej tożsamości ujął ją, a następnie zatrzymał przejeżdżający ulicą [...] w Ł. oznakowany radiowóz policyjny i przekazał A.M. w ręce funkcjonariuszy Policji. Funkcjonariusze Policji ustalili, że ujętą na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa jest sędzią Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku. Została zatrzymana o godz. 14:50. Badanie przeprowadzone urządzeniem alkosensor o godz. 15:47 wykazało, że A.M. znajduje się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 1,50 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu. Kolejne badanie tym samym urządzeniem przeprowadzone o godz. 16:05 i 16:24 wykazało stężenie alkoholu u kierującej pojazdem osobowym na poziomie odpowiednio 1,42 mg/l i 1,40 mg/l w wydychanym powietrzu. Następnie zatrzymana A. M. została przetransportowana do siedziby Komisariatu [...] Policji Komendy Miejskiej Policji w Ł. Tam poddano zatrzymaną kolejnym badaniom na zawartość alkoholu.

Badania przeprowadzone urządzeniem Alkometr A 2.0 w dniu 23 lutego 2023 roku o godz.: 16:47, 16:49, 17:24 oraz 17:51, wykazały stężenie alkoholu w wydychanym przez A.M. odpowiednio na poziomie: 1,230 mg/l, 1,242 mg/l, 1,136 mg/l oraz 1,154 mg/l. Od zatrzymanej A.M. pobrano próbki krwi celem przeprowadzenia badania materiału biologicznego na zawartość etanolu. Ze sprawozdania z badania materiału biologicznego na zawartość etanolu nr [...] wynikało, że stężenie alkoholu

we krwi A.M. w próbce pobranej o godz. 19:50 a dostarczonej 24 lutego 2023 r., wykazało stężenie alkoholu rzędu 2,29 promila.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym zabrania się kierowania pojazdem, prowadzenia kolumny pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Stan nietrzeźwości jest zaś zdefiniowany w art. 115 § 16 k.k. i zachodzi wtedy, gdy zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5‰ albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub zawartość alkoholu w 1 dcm³ (litrze) wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość. Przeprowadzone u A. M. badania wykazały stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu w wysokości 1,50 mg/l, 1,42 mg/l, 1,40 mg/l, 1,230 mg/l, 1,242 mg/l, 1,136 mg/l, 1,154 mg/l, a zawartość alkoholu etylowego w pobranej później próbce krwi – 2.29‰ co w stopniu dostatecznie uzasadnionym wskazuje, że kierowała ona samochodem znajdując się w stanie nietrzeźwości.

Przestępstwa określonego w art. 178a § 1 kk dopuszcza się ten, kto znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym. Przestępstwo to zalicza się do tzw. przestępstw abstrakcyjnego narażenia na niebezpieczeństwo i dla realizacji jego znamion nie jest niezbędne wystąpienie jakiegokolwiek skutku. Nie można przyjąć aby w realiach sprawy czyn A. M. cechował się znikomym stopniem społecznej szkodliwości. Przepis art. 1 § 2 k.k. głosi, że nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Pojęcie społecznej szkodliwości nie zostało zdefiniowane w k.k. W art. 115 § 2 k.k. wskazano jedynie faktory oceny stopnia społecznej szkodliwości. To wyliczenie, w tym przepisie, okoliczności rzutujących na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu ma charakter zamknięty (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2006 r., sygn. akt IV KK 395/06, Legalis., z dnia 11 kwietnia 2011 r., sygn. akt IV KK 382/10, Legalis). W realiach sprawy nie można przyjąć, aby omawiany czyn cechował się znikomym stopniem szkodliwości społecznej. A. M. prowadziła pojazd mechaniczny będąc nietrzeźwą, w godzinach popołudniowych w dużym mieście, stwarzając potencjalne zagrożenie dla innych użytkowników dróg.

Niewątpliwie naruszono ważne dobro prawem chronione, jakim jest bezpieczeństwo w komunikacji. W uchwale Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 16 maja 2018 r., sygn. akt SNO 18/18, trafnie zauważono, że sąd dyscyplinarny, cyt., poddaje analizie wnioski nie tylko pod kątem realizacji znamion przedmiotowych i podmiotowych zarzucanych czynów, ale także musi odnieść się do nich w optyce m.in. stopnia społecznej szkodliwości. Jednak biorąc pod uwagę specyfikę postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, uznać należy, że znikomy stopień społecznej szkodliwości zarzucanego sędziemu czynu musi jawić się, jako oczywisty na podstawie dostępnego materiału dowodowego.” W realiach niniejszej sprawy nie można stwierdzić owej „oczywistości.”

Uwzględniając zaś przyznanie czynu i wyrażoną skruchę, Sąd Najwyższy, stosując obligatoryjne unormowanie z art. 129 § 3a u.s.p. obniżył A. M. – sędziemu Sądu Rejonowego w Ł. w stanie spoczynku, wysokość uposażenia na czas trwania postępowania dyscyplinarnego o najniższy procent.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak w uchwale.